

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Štampa vsak štetek in volja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 K, pol leta 2 K in za štiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopiše do odpovedi. — Udje „Katalakovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Vprejema naročnine, inserate in reklamacije, cesta št. 5, vprejema naročnine, inserate in reklamacije, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5. — Inserate se plačuje od enostopne petitvise za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglašne primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštno proste.

Današnja številka obsega 10 strani.

Do konca leta stane „Slovenski Gospodar“ 3 K in se lahko z vsakim dnevom naroči. Somišljeniki, porabite velikonočni čas tudi za pridobivanje novih naročnikov. :- :-

Velika noč!

Prisrčno pozdravljeni, zvesti in dragi naročniki ter čitatelji „Slovenskega Gospodarja“! Ko boste čitali to številko priljubljenega vam lista, boste v velikonočnih dnevih. V vaših hišah bo kraljevalo velikonočno veselje, na mizi se bo smejal velikonočni blagoslov, pred hišo bo pa vaša nadbudna mladež potakala pihu. Velika noč bo povsodi: pri nas doma in zunaj v širni naravi.

Velika noč. To je velik praznik pomlajenja, preroditve, vstajenja, a je tudi praznik ljubezni. Iz velike svoje ljubezni do človeškega rodu, ko je bil za breedel in je taval po blatu in temi, je prenesel sin božji težke dneve trpljenja, katerih spomin smo obhajali tekoči teden, ker je na ta veliki dan vstal od smrti, da tako pred vsem svetom dokaže svoje božanstvo. In vstal je. Po mukah in trpljenju, ki jih je moral prenesti kot človek, je na ta dan odpahnil težki grobni kamen in vstal v vsem svojem nebeškem veličanstvu. Velika in silna ljubezen je gnala Sina božjega, da je šel med grešne zemljane, da je kot človek pretrpel hude bolečine ter smrt, in iz te velike in vroče ljubezni se je rodilo tudi njegovo vstajenje. Hotel je razgnati zadnjo temo in zmoto, ki je še tlačila človeštvo, zato je potrdil svoj nauk z zarjo vstajenja.

Velika noč — praznik ljubezni. „Ljubite se med seboj“, „ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“, to so veliki nauki, ki nam jih je dal Bog-človek, kateri je vstal od smrti. Vse obsegajoča, vse ogrevajoča ljubezen, to je žarko središče Kristusovega nauka, in ravno v teh dneh slavi svoje najvišje praznike.

Služaj je nanesel, da naši politični nasprotniki ravno v tem času vdirajo na strune ljubezni. Drugače je ne poznajo nikoli, in nam dajejo, kakor najbolj morejo, čuti svoje sovraštvo, od občnega zbera S. K. Z. v Celju sem so pa polni ljubezni. V njihovem „Narodnem Listu“ citate lahko reke iz sv. pisma, v katerih se uči ljubezen in na njihovih shodih zavzema glavno mesto beseda o krščanski ljubezni. Od kod to? Dr. Krekov govor je spravil naše liberalce začasno iz ravnotežja, ki je navduševal za vstrajen boj proti lažnjivemu liberalizmu. To je razburilo naše nasprotnike. Sli so in nam s sv. pismom v roki hočejo dokazati, da je neizprosni boj nasproti zmoti liberalizma krivica, da bi morali mi pravzaprav iz same ljubezni dopustiti, če bi se naši verski in narodni nasprotniki razpasli in dosegli moč.

Kakor pri vsem svojem nastopanju in delovanju, tako so naši liberalci in štajerčijanci hinavski, ovinkarski tudi v tem. Sv. pismo, katero ti ljudje navadno zaničujejo, o katerem pravijo, da vsebuje nauke, ki so „strup iz Judeje“, jim je dobro samo tam, kjer bi ga radi izrabili v svoje namene. Kar pa določuje ravnanje s takimi propalci, kakor so naši nasprotniki, to prezrejo in preskočijo. Kristus in njegovi apostoli so učili ljubezen, toda oni so tudi povedali in pokazali, kako je treba ravnati proti sovražnikom vere. „Bolje bi bilo, da bi se mu obesil mlinski kamen okrog vratu in bi se potopil v dno morja“, tako pravi Kristus o onem, ki pohujšuje mladino. In kaj drugega, kot pohujšanje je, kar delajo naši nasprotniki? Ali ne teptajo s tem, da žalijo in blatijo katoliško cerkev, naših najvišjih svetinj v blato, ali ne pohujšujejo s svojim brezverstvom celega naroda? In kaj je napravil Kristus z barantači, ki so skrunili hišo njegovega Očeta? Vzel je bič in jih je nagnal. Nič ni branila Kristusa ljubezen do bližnjega, katero je učil, da bi ne bil nagnal onih, ki so oskrnjevali svetišče njegovega Očeta. Tako moramo napraviti tudi mi z onimi, ki zapeljujejo naš narod ter ga okužujejo z brezverstvom in odpadništvom, to in nič več in nič manj ni povedal dr. Krek v svojem govoru. Vse njihovo vpitje sedaj je zato velika hinavščina, povsem vredna teh mojestrov zavijanja in laži.

Pa pustimo te naše nasprotnike. Veselimo se rajši velikonočnih praznikov, uživajmo radost, ki je prišla z njimi v naša srca, in zaobljubimo se, da bomo v bodoče tudi tako in še bolje delali kakor dosedaj.

Državni zbor.

Ko je prevzel grof Stürgkh ministrsko predsedstvo, se je od vladne strani povdarjalo, da se bo opiral na poslance velikih narodov, nemškega, poljskega ter češkega. Dal je tudi tem narodom zastopnike na ministrskih sedežih, Poljakom dva, Čehom dva, ostale pa Nemcem. Čehi so takoj, ko so dobili svoja dva ministra, zapustili svoje stare zaveznike, slovenske poslance, ter se nastanili v vladnem taboru. Pri Čehih je zanimiva prikazen, da imajo sila radi Slovence, dokler jih rabijo v slabih časih za svoje boje, kadar pa se jim godi nekoliko boljše, pa na Slovence pozabijo. V tem oziru so celo Poljaki poštenjši, oni vsaj nikdar ne izrabljajo naših moči, naj se jim godi boljše ali slabše. Češki politik pa se kaže nasproti Slovincem v skrajno grdi luči, kot neznačajan sebičnej.

Toda grof Stürgkh z zvezo svojih velikih narodov ni imel sreče. Češke, poljske in nemške stranke so tako needine, duševno revne in politično kratkovidne, da državni zbor pod njihovim vodstvom ni prišel do pravega delovanja. Dovršilo se je prvo čitanje brambne predloge, vodnocestne predloge, par praznih razprav o draginji, v katerih se je mnogo zabavljalo na kmeta, začasnih proračun za pol leta, in s tem je delo takozvanih velikih strank končano. Kajti kar se je resnično dobrega in za ljudski blagor koristnega izvršilo, to je izšlo iz vrste strank, ki niso v vladnem taboru. V draginski razpravi je branil kmečko stališče slovenski poslanec Povše, proti oduševanju nekaterih kartelov (gospodarskih zvez) je nastopil dr. Krek, glede uradniških plač se je ustavil dr. Šusteršič. In tudi zadnje dni državnega zbora, ko se je rešilo par pomembnih postav, so cele skupine poslancev iz omenjenih treh narodov glasovale proti, in da so postav sprejete, to je zasluga od vlade neodvisnih strank.

Pri prvem čitanju vladne predloge zaradi vodnih cest ali takozvanih galiskih kanalov, je govoril v imenu Slovencev dr. Krek, ki se je pošteno delal norca iz bogatih in velikih strank, ker so si porazdelile vladno, pa vendar ne morejo vladati. Rekel je, da mali narodi ne bodo dopuščali, da si veliki narodi dele med seboj vladno in denar. Vprašal je: Ali niso tudi dežele na jugu države potrebne vladne skrbi, dežele, ki so zanemarjene, brez potrebne vođe, brez potrebnih cest in železnic. In zastopniki teh dežel kličejo: Tudi mi imamo svoje vodne programe! Ali bi ne bilo boljše, da se izvršijo pred kanali taka potrebnejša dela. Ker je vodocestni zakonski načrt, se je izročil brez glasovanja posebnemu, 52 članov broječemu vodocestnemu odseku.

Sklenila se je nato postava, da Avstro-Ogrska napovo pristopi k mednarodni pogodbi o izvozu sladkorja, ki se je sklenila leta 1902. Trebalo je nove izjave, da pristopi naša država k pogodbi, radi tega, ker se je pogodba v toliko izpremenila, da se dovoli Rusiji več izvoza kot dosedaj. To pomenja, da bo postal sladkor cenejši, in že prihodnje dni je pričakovati poročil, da so znižali fabrikanti cene sladkorja.

Za delavce v obrtnih delavnicah se je izpremenil par. 74 obrtnega reda, tako, da more v bodoče trgovinsko ministrstvo v sporazumu z ministrstvom za notranje zadeve izdajati potrebne navedbe v varstvo življenja in zdravja pomočnikov. Istotako se je spreminjal par. 85 obrtnega reda, ki je nalagal velike kazni delavcem, ako ni držal z delodajalcem sklenjena pogodbe, delodajalec pa se ni nič zgodilo, ako se pogodbe ni držal. Zdaj se tudi delavec ne bo kaznoval, se bo torej z njim enako postopalo kakor z delodajalcem. K temu predmetu je govoril slovenski poslanec Gostinčar.

Za rudokope se je ustvarila postava, da se jim bo v bodoče izplačevala mezda vsakih 14 dni. Slovenski poslanec dr. Benkovič je ob tej priliki zaprosil besedo ter zagovarjal želje rudarjev, ki so mu bile izražene na shodih v Trbovljah. Sprejel je bil tudi njegov predlog, da se naj mezda ne izplačuje po nedeljah in praznikih.

Zadružniki so dobili velikonočni pihih, postav, ki daje davčne olajšave vsem zadrugam brez izjeme. Pri vseh teh postavah, ki so v prid širjim krogom prebivalstva, se je med poslanci velikih narodov kazal odpor. Poslanci majhnih narodov ter zastopniki kmeta in delavca, so vsaj rešili čast državnega zbora, da ni šel praznih rok v velikonočne počitnice, ki so se začele dne 29. marca in se končajo dne 18.

aprila, na koji dan začne poslanska zbornica zopet svoja posvetovanja.

Politični ogled.

Cesar je v petek, dne 29. m. m., povedal ogrskemu ministrskemu predsedniku Khuenju, da bo odstopil, ako bo večina ogrskega državnega zbora vstrajala pri tem, da se mu vzame pravica, v izrednih slučajih pridržati si vojake tretjeletnike in vpoklicati rezerviste. Ko je grof Khuen to slišal, se je takoj udal in obljubil cesarju, da bo skušal, za vojno zakon dobiti v zbornici večino, ne da bi se kratile cesarju njegove vladarske pravice. Novica, da je hotel cesar zaradi homatij z Ogrri odstopiti, ter prepustiti mlajšim močem, je vzbudila po celi Avstriji in ostali Evropi velikansko pozornost. Vse sočustvuje s cesarjem, kateremu delajo Ogrri na stara leta toliko skrbi, čeprav jim je bil vedno dober in naklonjen vladar. Res je že skrajni čas, da se vpelje na Ogrskem splošna in enaka volilna pravica, ker ima sedaj vsa politična moč v rokah par madžarskih bogatašev, ki vedno rujejo proti kraljevim pravicam, ker s tem obenem raste njihov vpliv. Pa četudi je Khuen sedaj obljubil cesarju, da ne bo več delal proti njegovim pravicam, vendar je še vzklik temu zelo dvomljivo, ali bo ogrski državni zbor delal ali ne. Just in njegova stranka pravi, da ne pusti državnega zbora delovati, ako se prej ne uzakoni splošna in enaka volilna pravica. Tu ima popolnoma prav. Na Ogrskem bo nastal mir in red, ko se vzame moč v politiki plemenitašem ter se položi v roke ljudstva.

Na Dunaju se bodo vršile koncem aprila volitve za 75 občinskih odbornikov. Med krščanskimi socialisti in svobodomiselnimi strankami se vrši že velikanski volilni boj. Vsak dan je veliko število volilnih shodov. Krščanski socialisti upajo, da si bodo priborili veliko večino izpraznjenih mandatov. Verjetno je to, ker nastopajo bolj složno kakor lani pri državnoborskih volitvah. V volilnem boju povdarjajo tudi mnogo bolj svoje stališče nasproti dunajskemu židovstvu, ki ima na Dunaju veliko moč vsled svojega bogastva. Saj je tudi Lueger vzbudil dunajsko krščansko prebivalstvo s tem, da mu je kazal, kako hudo ga je že zaslužil židovski kapital. A tudi nasprotniki delajo z vsemi silami. Kako bodo izpadle volitve, ne bo ostalo brez vpliva na razvoj naše notranje politike. Skoro gotovo je, da stopijo krščansko-socialni poslanci v državnem zboru v edločno opozicijo, ako bi izgubili veliko mandatov.

Rudarski štrajki so sedaj v vseh državah na dnevnem redu. Rudarji se borijo za zvišanje svojih plač. Na Angleškem hočejo, da se jim zakonito prizna gotova svota kot plača, ki se mora delavcu na vsak način izplačati, naj je delal veliko ali malo. Angleška zbornica se je izrekla za tako določitev najmanjše (minimalne) plače, a svote ni hotela določiti, ampak prepustila to prostemu dogovoru delodajalcev in delavcev. Tudi v Avstriji na Češkem so začeli rudarji štrajk. V Trbovljah se ga je posrečilo še pravočasno preprečiti. Vendar prihajajo novice, da so začeli štrajki zadnji čas pojemati, ker so se izvršile poravnave ali ker delavci nimajo več denarja za vzdrževanje štrajka.

— Italij.-turška vojska. Iz Tripolisa se poroča o velikih turških zmagah pri Bengaziju, kjer je padlo 27 laških častnikov in 3500 vojakov. Italijansko bojno brodovje se sedaj menda resno pripravlja za vpad v Dardanele. Turki so napadli pri Darni italijanske postojanke, ki čuvajo največji tripolitanski vodovod. Po hudem boju so premagali Italijani Turke; na obeh straneh je padlo večje število vojakov. Italijani imajo sedaj v Tripolisu blizu 100.000 mož, a kljub temu se ne upajo prav ganiti iz svojih utrjenih mest. Turčija izda posebne spominske kolajne za vojake, ki so se vojskovali v Tripolisu. — Listi poročajo, da zbira Rusija ob Črnem morju veliko število vojaštva.

Na Angleškem se borijo ženske za veliko vmeno za volilno pravico. Ministre, ki so se izjavili proti ženski volilni pravici, so celo na javnem prostoru napadle in nateple. Zadnji tečen je bilo v angleški zbornici glasovanje o predlogu, da se naj da ženskam volilna pravica. Predlog je propadel s 14 glasovi manjšine, kar dokazuje, da so ženske že velik del javnosti pridobile za-se.